

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

Економіко-управлінські основи енергетичної безпеки

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти магістр

галузь знань 14 Електрична інженерія
(шифр і назва)

спеціальність 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
(шифр і назва)

освітня програма Енергетична безпека
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

інститут ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

2024 / 2025 навчальний рік

ВСТУП

Силабус дисципліни «Економіко-управлінські основи енергетичної безпеки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Митна справа»

_____ другого (магістерського) рівня вищої освіти _____
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності _____ 076 «Підприємництво та торгівля» _____

спеціалізації _____

Інформація про кафедру	Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва Department of marketing and trade entrepreneurship сайт кафедри http://mtp.uipa.edu.ua/
Інформація про викладача (-ів)	доктор економічних наук, професор Чобіток Вікторія Іванівна посилання на профайл викладача: http://mtp.uipa.edu.ua/category/sklad-kafedri-1/ електронна пошта: viktoriiia.chobitok@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10336
Консультації з викладачем (-ами)	Он лайн консультації: доктор економічних наук, професор Чобіток Вікторія Іванівна щосереди з 17.00 -18.00 за посиланням https://meet.google.com/jtq-xrsn-xwc

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є отримання знань про використання теоретико-методичних основ оцінки та аналізу стану економіко-управлінських основ енергетичної безпеки для формування навичок розробки практичних рекомендацій щодо зниження впливу ризиків та розробки антикризових заходів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни вироблення у студентів формування вмінь з економіко-управлінських основ енергетичної безпеки; формування вмінь з використання методів оцінки формування економіко-управлінських аспектів енергетичної безпеки; формування вмінь використання інформаційно-аналітичних аспектів формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки; проведення оцінки потенціалу виробничих ресурсів для забезпечення енергетичної безпеки; проведення оцінки цінка фінансово-витратного потенціалу для забезпечення енергетичної безпеки.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка:

Загальні компетентності:

K2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K3. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

K4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

K7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

K8. Здатність виявляти та оцінювати ризики.

K9. Здатність працювати автономно та в команді.

K10. Здатність виявляти зворотні зв'язки та корегувати свої дії з їх врахуванням.

Фахові компетентності :

K13. Здатність планувати, організовувати та проводити наукові дослідження в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки

K15. Здатність здійснювати аналіз техніко-економічних показників та експертизу проектно-конструкторських рішень в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

K17. Здатність демонструвати обізнаність з питань інтелектуальної власності та контрактів в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

K19. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці.

AK1. Здатність до комплексної оцінки показників стану енергетичної безпеки конкретних об'єктів.

AK2. Здатність до критичного аналізу стану енергетичної безпеки та визначення шляхів і засобів комплексного енергопостачання конкретних об'єктів.

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	2-й
Лекції	
26 год.	
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
80 год.	
у тому числі індивідуальні завдання	
	год.

1.6. Заплановані результати навчання Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»:

ПР8 Враховувати правові та економічні аспекти наукові досліджень та інноваційної діяльності.

ПР9 Здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності.

ПР12 Планувати та виконувати наукові дослідження та інноваційні проекти в сфері електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

ПР14 Дотримуватися принципів та напрямів стратегії розвитку енергетичної безпеки України.

АПР1 Визначати інтегральні показники стану енергетичної безпеки конкретних об'єктів.

АПР2 Проводити аналіз стану енергетичної безпеки з метою подальшого визначення шляхів і засобів комплексного енергопостачання конкретних об'єктів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

- Тема 1.* Вступ. Історичне підґрунтя формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 2.* Методи оцінки формування економіко-управлінських аспектів енергетичної безпеки
- Тема 3.* Інформаційно-аналітичні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 4.* Формування потенціалу виробничих ресурсів для забезпечення енергетичної безпеки
- Тема 5.* Кадрові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 6.* Мотиваційні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 7.* Фінансові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 8.* Витратні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки

РОЗДІЛ 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКИХ ОСНОВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

- Тема 9.* Ринкові та зовнішньоекономічні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 10.* Експортно-імпортні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки
- Тема 11.* Сутність ризиків при забезпечення енергетичної безпеки
- Тема 12.* Стратегічне планування при забезпеченні енергетичної безпеки
- Тема 13.* Міжнародний досвід формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. НАДІЙНІСТЬ СИСТЕМ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ												
Тема 1. Вступ. Історичне підґрунтя формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	8	2				6						

Тема 2. Методи оцінки формування економіко-управлінських аспектів енергетичної безпеки	8	2				6						
Тема 3. Інформаційно-аналітичні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Тема 4. Формування потенціалу виробничих ресурсів для забезпечення енергетичної безпеки	8	2				6						
Тема 5. Кадрові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Тема 6. Мотиваційні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	8	2				6						
Тема 7. Фінансові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Тема 8. Витратні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Разом за розділом 1	72	16	8	0	0	48						
Розділ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ												
Тема 9. Ринкові та зовнішньоекономічні аспекти формування економіко-	8	2				6						

управлінські основи енергетичної безпеки												
Тема 10. Експортно-імпортні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Тема 11. Сутність ризиків при забезпечення енергетичної безпеки	12	2	2			8						
Тема 12. Стратегічне планування при забезпеченні енергетичної безпеки	10	2	2			6						
Тема 13. Міжнародний досвід формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	8	2				6						
Разом за розділом 2	48	10	6	0	0	32						
Усього годин	120	26	14	0	0	80						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інформаційно-аналітичні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	2
2	Кадрові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	2
3	Фінансові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	2
4	Витратні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	2
5	Експортно-імпортні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	2
6	Сутність ризиків при забезпечення енергетичної безпеки	2
7	Стратегічне планування при забезпеченні енергетичної безпеки	2
Разом		14

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Історичне підґрунтя формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
2	Тема 2. Методи оцінки формування економіко-управлінських аспектів енергетичної безпеки	6
3	Тема 3. Інформаційно-аналітичні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
4	Тема 4. Формування потенціалу виробничих ресурсів для забезпечення енергетичної безпеки	6
5	Тема 5 Кадрові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
6	Тема 6. Мотиваційні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
7	Тема 7. Фінансові аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
8	Тема 8. Витратні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
9	Тема 9. Ринкові та зовнішньоекономічні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
10	Тема 10. Експортно-імпортні аспекти формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
11	Тема 11. Сутність ризиків при забезпеченні енергетичної безпеки	8
12	Тема 12. Стратегічне планування при забезпеченні енергетичної безпеки	6
13	Тема 13. Міжнародний досвід формування економіко-управлінські основи енергетичної безпеки	6
	Разом	80

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, кваліфікаційні роботи тощо) сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника.

7. Методи навчання

Освітні технології (проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія студентоцентрованого навчання тощо).

У залежності від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснення, лекція; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та метод проблемного викладу; ілюстрація та демонстрація;

– на практичних заняттях – тестування, виконання практичних завдань, моделювання й аналіз практичних ситуацій, мікрОВикладання;

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури; аналіз, систематизація, класифікація, конспектування освітньої

інформації; виконання практичних та лабораторних завдань, пошук відповідей на запитання, складання таблиць.

8. Методи контролю

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських, лабораторних заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студентів за семестр, яке здійснюється в університеті у формі екзамену.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової роботи).

Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому контролі, складає 100.

Оцінка підсумкового контролю також виставляється за однією зі шкал, прийнятих в університеті:

а) чотирирівнева шкала оцінювання – оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»;

б) дворівнева шкала оцінювання – оцінки «зараховано», «не зараховано».

Робочий навчальний план передбачає складання семестрового екзамену (виконання підсумкової залікової роботи), максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60, а максимальна сума балів семестрового екзамену (підсумкової залікової роботи) – 40. У випадку, коли передбачено лише лекційну форму занять, сума балів семестрового екзамену (підсумкової залікової роботи) визначається робочою програмою навчальної дисципліни і має складати не менше ніж 50 балів за умови загального сумарного балу 100. Кожен з видів роботи (завдань), виконаних здобувачем вищої освіти протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів у відповідності до схеми нарахування балів, наведеної робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна кількість балів за роботу протягом семестру округлюється до найближчого цілого числа.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі заліку без виконання залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	робота передбачена поточним контролем	Індивідуальне завдання	Разом			
T1-T8	T1-T7						
25	20		15	60	40	100	

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Енергетична ефективність систем електропостачання : монографія / Г.Г. Півняк, І.В. Жежеленко, Ю.А. Папаїка ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – 2-ге вид., переробл. і допов. – Дніпро: НТУ «ДП», 2018. – 148 с.

2. Рожков П. П. Конспект лекцій з дисципліни «Надійність електричних мереж» для магістрів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (освітні програми «Електротехнічні системи електроспоживання» та «Електротехнічні системи електроспоживання (освітньо-наукова)») / П. П. Рожков, С. Е. Рожкова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 85 с.

3. Надійність електроенергетичних систем: Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: С.В. Казанський. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 67 с.

4. Журахівський А.В. Надійність електроенергетичних систем і електричних мереж: підручник / А.В. Журахівський, С.В. Казанський, Ю.П. Матеєнко, О.Р. Пастух. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 456 с. – Бібліогр.: с. 450-452. – ISBN 978-966-622-862-1.

Допоміжна література

1. Журахівський А. В. Надійність електричних систем і мереж: [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. електротехн. спец.] / А. В. Журахівський, Б. М. Кінаш, О. Р. Пастух.; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2012. – 280 с.

2. Гук Ю. Б. Теория надежности в электроэнергетике : учеб. пособие/ Ю. Б. Гук. – Л. : Энергоатомиздат, 1990. – 234 с.

3. Надежность систем электроснабжения : учеб. пособие / [В. В. Зорин и др.]. – Киев: Вища школа, 1984. – 192 с.
4. ДСТУ 2860-94. Надійність техніки. Терміни та визначення: Видання офіційне. – К.: Держстандарт України, 1995. – 92 с.
5. СОУ-Н МЕВ-40.1-00100227-68:2012 Стійкість енергосистем. Керівні вказівки [Текст]. Затв. Наказом Міністерства енергетики України від 23.07.2012 р. № 539. – К.: НТЦЕ НЕК «Укренерго», 2012. – 38 с.
6. Зорін Є.В., Казанський С.В., Олефір Д.О. Забезпечення надійної роботи ОЕС України – нагальна потреба сучасності / Електропанорама. – № 4, 7-8, – 2007.
7. Казанський С.В. Забезпечення надійності електропостачання в умовах енергоринку / Електропанорама. – № 9. – 2009.
8. Казанский С.В., Матеенко Ю.П., Лунин А.С. Расчет надежности структурных схем электрических станций в условиях функционирования рынка электрической энергии [Текст] / Энергетика: економіка, технології, екологія // Міжфак. наук. видання, – К.: НТУУ КПІ, 2015, № 3.
9. Лежнюк П.Д. Електроощадні технології в електричних мережах енергосистем / Любов Наумівна Добровольська, Володимир Володимирович Кулик, Петро Дем'янович Лежнюк // Під редакцією Лежнюка П.Д. – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. – 328 с.
10. Лежнюк П.Д. Електроощадні технології в електричних мережах енергосистем / Любов Наумівна Добровольська, Володимир Володимирович Кулик, Петро Дем'янович Лежнюк // Під редакцією Лежнюка П.Д. – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. – 328 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua – Назва з екрана.
2. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. – Електронні дані (803 438 записів). – Київ: Нац. парлам. б-ка України, 2002-2015. – Режим доступу: catalogue.nplu.org . – Назва з екрана.
3. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: УІВ, 2017. – Режим доступу: <http://www.uipv.org> – Назва з екрана.

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Завідувач кафедри МТП

Вікторія ЧОБИТОК